

ПАШЫРЭННЕ БЕЛАРУСКАМОЎНАЙ ПРАСТОРЫ ПРАЗ КІНАІНДУСТРЫЮ

Набіева Э.А.

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Албут А.А. – старшы выкладчык

Раскрываецца ўплыў кіно на чалавека, паказваецца ўзаемасувязь паміж маўленнем і праглядам кінафільмаў. Прыводзяцца прыклады дзейных пляцовак, дзе можна сустрэцца з беларускамоўным кантэнтам. Апісваецца спроба павышэння матывацыі і зацікаўленасці да беларускай мовы праз мультфільмы ў рускамоўнай пачатковай школе.

За апошнія гады кіно пранікла ва ўсе сферы чалавечага жыцця. Яно з'яўляецца сродкам культуры, адукацыі, прапаганды і спосабам правесці вольны час. Па некаторых ацэнках, уплыў кіно на розумы людзей пераўзыходзіць уплыў газет і кніг разам узятых.

Даследаванні паказваюць, што кіно можа мець значны ўплыў на ўзровень валодання замежнай мовай. Прагляд фільмаў можа быць не толькі займальным спосабам паглыблення ў культуру краіны, але і эфектыўным сродкам вывучэння замежнай мовы.

Гэтаму спрыяюць такія моманты, як:

1) слыхавое ўспрыманне і вымаўленне:

- прагляд фільмаў на замежнай мове дапамагае палепшыць слыхавое ўспрыманне і правільнае вымаўленне слоў. Гэта асабліва карысна для развіцця навыкаў успрымання на слых і маўленчай практыкі;

2) пашырэнне слоўнікавага запасу:

- кіно можа дапамагчы ўзбагаціць ваш слоўнікавы запас, дазваляючы вывучаць новыя словы і фразы на практыцы. Вы пачуеце і ўбачыце, як выкарыстоўваюцца гэтыя выразы ў розных кантэкстах;

3) разуменне культуры і звычаяў:

- фільмы з'яўляюцца адлюстраваннем культуры і звычаяў краіны, дзе гавораць на замежнай мове. Прагляд кінафільмаў дапаможа не толькі зразумець мову, але і атрымаць уяўленне аб менталітэце і традыцыях народа;

4) паляпшэнне ведання граматыкі:

- прагляд фільмаў можа дапамагчы палепшыць веды ў граматыцы мовы, якая вывучаецца. Вы будзеце бачыць прыклады правільнай пабудовы сказаў і выкарыстання граматычных канструкцый;

5) матывацыя і захопленасць:

- цікавасць да кінафільмаў на замежнай мове можа стаць магутным матыватарам для вывучэння мовы. Паглыбленне ў займальныя сюжэты і зносіны персанажаў можа стымуляваць жаданне глыбей спазнаць мову.

Так што глядзець кіно на не роднай мове – гэта выдатны спосаб палепшыць валоданне новай мовай. Пры тым важна выбіраць фільмы, якія адпавядаюць вашаму ўзроўню ведаў мовы, густу ды ўзросту, каб атрымаць максімальную карысць ад прагляду.

Цяпер вывучэнне беларускай мовы можна параўнаць з вывучэннем замежнай. Гэта выклікана тым, што беларуская мова рэдка сустракаецца ў штодзённым жыцці і ў асноўным не прымяняецца ў сям'і.

Калі гаворка заходзіць пра беларускамоўнае кіно, узнікае пэўная складанасць: большасць фільмаў у кіно паказваецца на рускай мове, што абмяжоўвае доступ да кантэнтна па-беларуску. Пошук беларускай агучкі з'яўляецца складанай задачай, прынамсі раней, але не безнадзейнай. Сярод энтузіястаў і незалежных суполак юне ініцыятыва па перакладзе і дубліраванні фільмаў на беларускую мову. Такія людзі ўкладаюць сваю душу ў гэтую працу з глыбокай прыхільнасцю да сваёй роднай мовы і культуры.

«Кінаконг»: гэтая ініцыятыва – легенда беларускай кінаагучкі. «Кінаконг» не толькі перакладае замежныя фільмы на родную мову, ініцыятыва яшчэ і зладзіла ў рамках праекта «Беларускія ўікэндзі» нямала кінапаказаў беларускамоўных фільмаў у кінатэатрах. Колькасць наведнікаў – больш за 50 тысяч чалавек.

Цяпер «Кінаконг» робіць афіцыйны дубляж мультфільмаў ад Disney на беларускую мову: нядаўна, напрыклад, прадставілі мультфільм «У пошуках Нэма». Знайсці стужкі ад «Кінаконга», як і сачыць за новымі рэлізамі, можна на стрымінгавым рэсурсе VOKA.

«Гаварун»: праект узнік у 2016 г. як хобі мінскай пары. Перакладаўся як больш дарослы кантэнт (напрыклад, кароткаметражкі, фільмы ды серыялы), так і прадукцыя для дзяцей. А пераклад «Ведзьмара» ад «Гаваруна» нават ёсць на афіцыйным сайце Netflix.

Сайт праекта можа аказацца карысным для бацькоў, што жадаюць выхаваць дзіця па-беларуску. Тут маецца і беларускамоўная мультыплікацыя ад амерыканскага «Мікі Маўса» да японскага «Пакаё» і карэйскага «Рабакара Полі», і аўдыякнігі (знойдзучца Васіль Вітка і «Муха-Цакатуха»), песні, відэаролікі і відэакоміксы (у тым ліку знакаміты «Пухнаты патруль»). Магчыма аформіць унёсак памерам ад 5 да 1000 рублёў, бонусы збольшага звязаныя з рознымі падзякамі за дапамогу, але прапануюць і паўдзельнічаць у агучцы мультфільма.

«ANIBEL»: канцэпцыя праекта – пераклад на беларускую мову анімэ і мангі, на сайце знойдзецца багаты выбар такіх стужак. Але, калі вы не аматар японскай культуры, не варта абыходзіць гэты рэсурс. ANIBEL таксама займаецца адаптацыяй для беларускамоўнага глядача вялікіх фільмаў і серыялаў. Праўда, у большасці выпадкаў яны прадстаўлены на сайце праекта не з беларускай агучкай, а з субтытрамі, але чым не магчымасць крыху ўдасканаліць веданне англійскай мовы?

З поўнаметражных карцін ад ANIBEL можна адзначыць, канешне, знакаміты «Тытанік», а таксама «Забойства ва «Усходнім экспрэсе» і фантастычны баявік «Эквілібрыум». Нечаканы сюрпрыз — чэшская казаная драма «Тры арэшкі для Папялушкі» 1973 г.

«Belmovie»: гэты праект у большасці скіраваны на серыялы, але ў планах стваральнікаў ёсць і праца з поўным метраж. Таксама настройцеся на тое, што Belmovie прапануе стужкі з беларускімі субтытрамі, а не з агучкай.

«Кавярня»: адносна новая каманда, якая юне прыкладна 1,5 г. За гэты час былі агучаны больш за 175 эпізодаў. Найлепшыя пераклады: «Супербраты Марыё», «Звератопія», «Кот у ботах», «Нарута».

«Moj rodny huk»: гэта праект, створаны з мэтай папулярызацыі беларускай мовы праз агучку фільмаў, дзе вы можаце заказаць агучку амаль любога фільма на беларускай мове. Сярод прац дзве часткі «Піратаў Карыбскага мора», «Змярканне» (1-я частка) і мультфільм «Халоднае сэрца».

Практычную частку даследавання склаў педагагічны эксперымент, які пачаўся амаль што два гады таму. Сутнасць эксперыменту ў аналізе ўплыву мультфільмаў на беларускай мове на развіццё і зацікаўленасць дзяцей. Быў узяты першы клас пачатковай школы, адзін з некалькіх на паралелі. Мэтай было паказаць дзецям на ўроках беларускай мовы і літаратуры пяціхвілінныя мультфільмы на беларускай мове з самага пачатку навучання.

Вынікі даследавання дазваляюць зрабіць наступныя высновы: калі параўнаць дадзены клас з астатнімі класамі паралелі, можна заўважыць, што гэтыя вучні маюць багацейшы слоўнікавы запас беларускай мовы. Гэта назіраецца не толькі на ўроках беларускай мовы і літаратуры, але падчас іншых прадметаў, такіх як матэматыка, фізкультура, а таксама ў штодзённым жыцці. Акрамя таго, вучні прадэманстравалі лепшае разуменне і стварэнне звязнага тэксту, а таксама больш высокі ўзровень навыкаў чытання на беларускай мове.

Адзін з найболей значных вынікаў, атрыманых падчас эксперыменту, гэта тое, што беларуская мова і літаратура сталі любімымі прадметамі ва ўсіх дзяцей. Яны з такім энтузіязмам узяліся за вывучэнне мовы, што цяпер просяць праводзіць і астатнія заняткі па-беларуску. Гэта выклікала цікавасць і абмеркаванне сярод бацькоў, якія цяпер разглядаюць магчымасць поўнага пераводу класа на беларускую мову ў якасці мовы навучання.

Праведзены эксперымент пацвярджае, што культурна насычаны кантэнт на беларускай мове садзейнічае рознабаковаму развіццю дзяцей. Таксама ён падкрэслівае важнасць ранняга азнаямлення з роднай мовай праз мультфільмы і іншыя адукацыйныя матэрыялы, бо гэта спрыяе фарміраванню любові да мовы, якую чуеш з дзяцінства.